

fer un roquill 'menjar i beure un poc' (AlcM); aplicant-se també al beure tavernari i a una beguda de llet, n'haurà resultat *ruquill* «mesura de vi o de llet» a Besalú (DAG), i després la quantitat de vi necessària per fer un roquill: «*ruquill*: patricó de vi» a Olot i Ripoll (DAG), *roquill* «mesura de vi equivalent a un patricó?», a un quart del patricó? que li donaren a Aguiló altres informants de Ripoll i d'Olot, i que AlcM troba també a Ribes, Berguedà i PnaVic. Josep Pla usa sovint *roquill* en el sentit de 'copeta que es pren amb el cafè' i algun altre de semblant (L'Empordanet, 90, 91, 94 etc.); quant a l'ús que en féu JMdsagarra en el *Comte Arnau* poc valor té, car llavors aquest poeta ho treia tot (com em confessà) del DAG, i aquí el prengué perquè necessitava una rima amb *setrill* («l'amor que es ven com l'oli del setrill» és el vers anterior).

DERIV : *Raconada* ja en un doc. val. de 1261 (Mtz. Ferrando, *Cat. Doc.º Val. A. C. A.* 1, 337); i en el doc. de Múrcia 1275, supra. Cf. *rrenconada* Jaén 1270 (Mz. 20 Pi., *D. Ling. Cast.*, 350.24); *arrenconado* per *arrinconado* en el poema de Fn González, 217b *Raconar Raconer*; *raconera*; ¹² cf. *rimconera* a Bielsa (1965). *Raconat* [fi S. xv, Is. de Villena]. *Racomc* «Els Marbres és un +*řakunilót* de la costa prop del Vedrà» em deien a «La Penya» d'Eivissa (1963). *Raconós*. *Arraconar* [Lacavalleria; val. J. G. M., supra]; *arraconador*; *arraconament*; *arraconada* *Enraconat* «arraconat», Ant. Cayrol (*Cont. Cerd.*, 12).

¹ Eds. 1840-88. Com a concessió a aquells innovadors apareix *recó* només a la de 1888, però com a simple remissió a l'article *racó*. Verdager encara solia grafiar *racó*: en la carta autògrafa de 1877 a Mrn. Aguiló participant-li les impressions després de la mort de la seva mare: «me feya l'ilusió de veure-la an un *racó* de cambra a ran de foc o atiant la llenya» (epistolari Casac. 1, 100 6f.). A Mall. ja ho van fer els *DAmen.* i *DFgra*. En les primeres dècades del S. xx es va generalitzar *recó*, en un període, doncs, passatger en la història de la llengua. Fabra m'havia dit que valdria més tornar a l'antiga, i així ens ho recomanà en lletres espontànies de 1948. Resolució adoptada poc més tard per la S. F. de l'I. E. C. (p. 1761 del *DFa.*). — ² *Rakó* a Flix, Masalcoreig, Seròs, Vallclara, Caregue, St. Romà de Tavèrnoles, Àreu, Vall de Boí: aquí només en recordo un, per cert molt conegut, *Lo Racó de Contraix*, en el fons i capdamunt de la grossa ribera de Contraix (tinc nota vaga de dos més, també pron. *řakó*). A la ciutat de Lleida era molt antiga i reputada la *Fonda el Racó*, en una recolzada del carrer de la Constitució, on tinc nota d'haver-hi vist el rètol escrit així l'any 1932. A Coll de Nargó tinc nota de set indrets pron. així (*řakó l seyá*): només en el primer em semblà d'antuvi sentir *řekó* (potser no prou atent jo). — ³ P. ex. en el castellanenc JPorcar (BSCC xiv, 245; «El Racó» partida de Càrcer (GGRV, Val. II, 96). «Un *racó de la serra*», JBeneyto, «Acció Val.», 5-1-1931. «Al fons del barranc està la font del Salt --- és un *racó* salvatge», Pi i Romer, «El Camí», 30-ix-60

33. — ⁴ Tinc nota d'haver sentit *řakó* a 11 pobles, des de la Sénia fins a Crevillent, inclusivament. A molts d'ells oit en dos, tres, quatre o més llocs distints. A Alzira havien dit un cop *řinřkó*, i en veure que jo açaiva el cap i la ploma per apuntar-ho, repetí rectificat *řakó*, i des de llavors ho digué així. Sembla, doncs, que allà usen algun cop *řinřkó* descuidadament, potser en ambients bilingües, però amb consciència que això no s'hauria de fer. Certament sembla haver-hi dos petits illots de *řekó*: un a Catadau i Llombai, un altre al Ràfol d'Almúnia, Alfàs i Torre de les Maçanes, però en aquest poble ho vaig sentir dos cops amb *a* i un amb *e*. És possible que sigui una variant d'aparició recent (influència del prefix *re-*). car el que m'escrivia J. G. M. el 1935 era categòric: «Al País Val. l'única forma del llenguatge parlat és *řakó* pertot arreu. Esta a àtona no presenta cap dubte ni vacilació: és una *a* ben fixa, hom no vacilla. Hi ha també *a* en *arraconar*, present *arřakóna*. La pron. *řekó* no l'he sentida mai». — ⁵ Així es nota ja des de cap a les muntanyes de Prades. Ja a tot el Priorat, Ribera i Garrigues va esdevenint el terme genèric d'abast més ampli, per a la idea de 'barranc' o 'vall d'extensió reduïda'. En alguns pobles es diu dels barrancs més petits, en concurrència amb *vall* (a les Garrigues sobretot) o amb el mateix *barranc*, reservat per als grossos. En alguns altres és d'ús encara més generalitzat. En el terme del Pinell del Broi, en particular, tot són *řakóns*, i això que n'hi ha d'amples i alguns llarguíssims: queden un parell d'excepcions, *Barranc de ---*, reservades per als més escarpats, ja a les Garrigues SO. (Torms, Pobla de la Granadella) hi ha molts «*racons*», junt amb diverses «*valls*» i «*comellars*», i cap o quasi cap «*barranc*». En el de Margalef, vall de tanta reminiscència morisca, ho apliquen a barrancades tan grandioses com els *Racons de la Taverna*, del *Caime*, de *St. Salvador* (el més vast d'aquell vessant del Montsant), el *Racó del Bromet* (dels grossos, de la banda de la Serra de Llena) (no hi sé més excepció que el *Barranc de Ganyes*). A Flix arriben a afirmar-me que *barranc* és un mot foraster: tot són *řakóns*. Després d'una minva relativa a les comarques centrals del P. Val, més obertes i repoblades, més aviat hi ha recruada forta, com enlloc, a rodalies de tanta arrel mora com *Valldigna Sud*, *Gandia*, *Guadalest*, *Alcalans*. A *Benirredrà* reemplaça *barranc* quasi del tot (si no és una depressió molt àmplia): *El Racó Tarraes*, *Racó del tio Escolà* etc. (i *El Racó* és un paratge important del casc urbà). Molts a *Xaraco* i *Xeresa*, importants i de nom antic (*Racó de Ferragut*, *R. de Carabona*, *R. de les sàhjes*, *del Tabal* etc.). Llarga llista al Real de Montroi ---. — ⁶ No és que l'aplicació a la topografia sigui absolutament inoïda en el Nord, però recent (cap documentació) i rara. Ja quasi inexistents en cat. or., també rara en ross.: dels centenars d'enquestes municipals practicades en tota la vasta àrea del cat. or., i no gaires menys en el ross., només tinc nota de tres en cat. or., i tres en el ross.